

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia protecție socială, sănătate și familie

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

14 martie 2018

CP56 nr. 46

RAPORT

asupra proiectului de lege privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020

(404 din 22.12.2017)

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat în ședință proiectul de lege privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, inițiativa legislativă a unui grup de deputați.

În urma discuțiilor, membrii comisiei comunică următoarele.

Proiectul de lege vizat a fost elaborat pentru îmbunătățirea cadrului juridic, financiar și instituțional existent și pentru a asigura o continuitate a angajamentelor nerealizate din Strategia de dezvoltare a societății civile anterioară.

Ca obiect de reglementare, proiectul are drept scop adoptarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei.

Obiectivele generale stipulate în Strategie sunt:

- consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice;
- promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile;
- dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

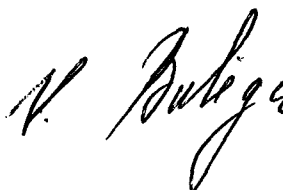
Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 reflectă angajamentul Republicii Moldova de a consolida în mod sistematic condițiile pentru dezvoltarea dinamică a societății civile.

Este de menționat faptul, că pentru elaborarea proiectului de lege, a Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și al Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei a fost creat un grup de lucru din care au făcut parte deputați, reprezentanți ai Guvernului și, bineînțeles, Reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale disponibili pentru activitate, și care s-au încadrat plenar în elaborarea acestui document important. Astfel, toate activitățile și acțiunile incluse în Planul de acțiuni au fost coordonate cu reprezentanții tuturor actorilor implicați.

Din momentul înregistrării în Parlament, asupra proiectului au parvenit avizele consultative ale comisiilor permanente, Direcției Juridice, avizul Guvernului, dar și propuneri din partea deputaților, care au fost incluse în sinteza amendamentelor, anexă a prezentului raport.

Proiectul de lege pentru aprobarea Strategia de dezvoltare a societății civile și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei au fost redactate și prezentate deputaților împreună cu prezentul raport.

Membrii comisiei protecție socială, sănătate și familie, în urma discuțiilor din ședința comisiei propun cu 8 voturi – pro și 1 – abținut, aprobarea și adoptarea în două lecturi a proiectului de lege discutat.

 Valentina BULIGA
Președinta Comisiei

L E G E

privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art. 1. – Se aprobă:

- a) Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, conform anexei nr. 1;
- b) Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, conform anexei nr. 2.”

Art. 2. – Guvernul, în cooperare cu organizațiile societății civile, va prezenta anual Parlamentului, pînă la data de 31 martie, un raport privind implementarea strategiei și realizarea planului de acțiuni, indicate la art. 1.

Art. 3. – Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 se vor realiza prin intermediul instrumentelor prevăzute de către aceasta.

Art. 4. – Comisia protecție socială, sănătate și familie exercită controlul asupra implementării prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

STRATEGIA

de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020

Lista abrevierilor

- AAP – Academia de Administrare Publică
ABRM – Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova
ANOFM – Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
APC – administrația publică centrală
APL – administrația publică locală
AS – antreprenoriatul social
CAP – Platforma pentru Cetățenie Activă și Parteneriat pentru Drepturile Omului
CALM – Congresul Autorităților Locale din Moldova
CCIGAV – Comisia de certificare a instituțiilor gazdă a activității de voluntariat
CNP – Consiliul Național pentru Participare
CNTM – Consiliul Național al Tineretului din Moldova
CNVM – Centrul Național de Voluntariat din Moldova
CRRM – Consiliul Rectorilor din Republica Moldova
Coaliția Voluntariat – Coaliția pentru promovarea legii și activităților de voluntariat
FHI 360 – Family Health International **360**
HAI – HelpAge International
IFC – Institutul de Formare Continuă
MEI – Ministerul Economiei și Infrastructurii
MADRM - Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MECC – Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
MSMPS – Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ONG – organizație neguvernamentală
OSC – organizațiile societății civile
SCSC – structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă din cadrul
Cancelariei de Stat
Strategia 2012–2015 – Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada
2012–2015

INTRODUCERE

Dezvoltarea societății civile are o importanță majoră pentru fortificarea valorilor supreme ale oricărei țări, dar și pentru încurajarea implicării populației în dezvoltarea comunităților. Dezvoltarea sectorului asociativ în Republica Moldova reafirmă respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, inclusiv dreptul la libera asociere, libertatea întrunirilor și libertatea exprimării. Prin activitățile sale, populația contribuie la dezvoltarea amplă a comunităților, la ridicarea standardelor de viață și îmbunătățirea calității vieții.

Contribuția respectivă a sectorului asociativ la promovarea și edificarea unei societăți democratice implică cooperarea intensă cu instituțiile statului. Inițiativele comune contribuie semnificativ la progrese în diverse domenii sociale pentru a răspunde adecvat problemelor existente. Organizațiile societății civile (OSC), ca parte integrantă a sistemului social, reprezintă o formă de exprimare a inițiativelor cetățenești, facilitând astfel participarea activă a populației în administrarea treburilor publice. Susținerea societății civile este o modalitate de stimulare a coeziunii sociale și de creare a capitalului social durabil. De asemenea, OSC posedă un potențial economic înalt, prin rolul de angajator, contribuind în acest sens la diminuarea șomajului. Prin urmare, parte a interesului național al Republicii Moldova este susținerea dezvoltării sectorului asociativ, adoptarea politicilor și a unui cadru normativ favorabile activității sectorului respectiv – subiect important în promovarea democrației și a valorilor democratice, partener esențial în identificarea și redresarea problemelor din diverse domenii sociale.

Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 (în continuare – *Strategie*) reflectă angajamentul Republicii Moldova de a consolida în mod sistematic condițiile pentru dezvoltarea dinamică a societății civile. Fiind edificată pe principiile încrederii reciproce, parteneriatului, transparenței, participării, nonpartizanatului politic, Strategia continuă eforturile demarate în cadrul realizării strategiilor precedente de dezvoltare a societății civile (pentru perioadele 2009–2011 și 2012–2015) și se axează pe aceleași priorități.

Strategia a fost elaborată în mod participativ de către un grup de lucru intersectorial (divizat în trei subgrupuri de lucru, corespondente celor trei obiective generale ale Strategiei) constituit prin Dispoziția DDP/E-1 nr. 9 din 25 noiembrie 2016 a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova și format din reprezentanții societății civile, ai Guvernului și ai Parlamentului.

Dat fiind faptul că nu există o definiție general acceptată pentru termenul de „societate civilă”, în sensul prezentei Strategii este utilizată definiția dată de Organizația Națiunilor Unite: „Entități nonprofit, grupuri voluntare de cetățeni, organizate la nivel local, național și internațional pentru a scoate în evidență probleme de interes public. Totalmente orientate spre și create de persoane cu interese comune, acestea realizează diverse servicii și funcții umanitare, reprezintă nevoile cetățenilor în fața structurilor guvernamentale, monitorizează implementarea politicilor și a programelor și susțin participarea sectorului civil la nivel comunitar.”^[1]

Secțiunea 1

Analiza situației și definirea problemei

1.1. Cadrul general retrospectiv. Strategia reafirmă prioritățile și continuă eforturile demarate în cadrul Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015, aprobată de Parlament prin Legea nr. 205/2012.

Evaluarea finală a implementării strategiei menționate a confirmat relevanța priorităților stabilite de aceasta, deși formal nu avusese loc o evaluare ex-ante, iar documentul respectiv se baza pe constatările, concluziile și recomandările mai multor studii realizate, care vizau domeniile de intervenție ale strategiei menționate.^[2]

Implementarea Strategiei 2012–2015 a avut loc într-un context politic instabil, cu frecvente schimbări ale guvernelor, implicit și a ministerelor, și nefavorabil continuității și performanței. Evaluarea finală a stabilit că Strategia (2012–2015) a fost una extrem de ambițioasă, dar că a fost înregistrat un progres destul de mic confirmat de realizările procesului de implementare în cele trei domenii prioritare ale strategiei menționate. Concluzia generală a evaluării finale este că majoritatea angajamentelor asumate în cadrul Strategiei 2012–2015 nu au fost realizate. Astfel, nivelul implementării acțiunilor prevăzute de strategia menționată era de 27%; 9% dintre acțiuni aveau un grad avansat de realizare, iar 64% nu au fost realizate, inclusiv 52% dintre acțiunile nerealizate nici nu fuseseră demarate. Astfel, rezultatele implementării angajamentelor stipulate în strategia respectivă și în planul de acțiuni aferent erau sub nivelul așteptărilor și modeste în comparație cu rezultatele preconizate.

Factorii care au afectat implementarea Strategiei 2012–2015 au fost atât de ordin politic, contextual, financiar, cât și de management și coordonare dintre subiecții implicați.^[3] Printre factorii determinanți respectivi menționăm deficiențele în dezvoltarea sectorului asociativ din Republica Moldova, numărul relativ mic de OSC existente raportat la 1000 de locuitori, rata mică a OSC active și nivelul redus de participare a OSC la procesul decizional. Alți factori ar fi insuficiența resurselor financiare și viabilitatea financiară scăzută a OSC, precum și nivelul redus al spiritului civic și al voluntariatului. Descrierea factorilor respectivi este prezentată în secțiunile corespunzătoare.

Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 ține cont de lacunele anterioare, de experiența acumulată și urmărește realizarea angajamentelor restante din documentul precedent cu examinarea repetată a intervențiilor și complementarea acestora cu noi activități și acțiuni necesare, dar în limita priorităților stabilite de obiectivele generale și cele specifice ale Strategiei (2012–2015). De asemenea, s-a pus accent pe monitorizarea și evaluarea performanțelor, completarea indicatorilor de progres atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ.

În perioada elaborării Strategiei, contextul politic al Republicii Moldova era unul relativ stabil, în timp ce aspectele socioeconomice rămâneau a fi în continuare precare, ceea ce afectează capacitatea autorităților publice de a susține financiar implementarea

angajamentelor prevăzute de Strategie. Tendința autorilor Strategiei este de a sensibiliza și de a implica într-o măsură mai mare partenerii de dezvoltare în susținerea implementării angajamentelor asumate, implicare ce va contribui la sporirea eficacității Strategiei. Impactul redus al Strategiei 2012–2015 la nivel local va fi parțial remediat prin includerea în noua Strategie a reprezentanților autorităților publice locale și prin planificarea unor acțiuni și rezultate la nivel local, precum și prin includerea indicatorilor de progres geografici și de reprezentativitate. Deficiențele privind monitorizarea și raportarea implementării Strategiei 2012–2015 vor fi diminuate prin crearea unui mecanism de control parlamentar pentru monitorizare, precum și prin instituirea evaluării intermediare de rînd cu cea finală.

1.2. Societatea civilă din Republica Moldova: date generale. Actualmente, excluzînd fundațiile, instituțiile private și publice și organizațiile religioase, la Ministerul Justiției sînt înregistrate circa 7950 de asociații obștești republicane. Numărul asociațiilor obștești locale este necunoscut din cauza ca autoritățile publice locale nu prezintă informațiile corespunzătoare Ministerului Justiției, astfel încît, nici la nivel de societate și nici la nivel de autorități, nu se cunoaște numărul real total al organizațiilor societății civile din Republica Moldova. Majoritatea OSC înregistrate (circa 65%) sînt localizate în municipiul Chișinău, deși această unitate teritorial-administrativă reprezintă doar aproximativ 25% din populația totală a țării. Conform estimărilor neoficiale, în regiunea transnistreană a Republicii Moldova sînt înregistrate circa 2500 de asociații obștești.^[4] În Republica Moldova se atestă un număr de 1,9 de OSC la 1000 de locuitori, ceea ce reprezintă un progres comparativ cu Ucraina (1,2) și Rusia (1,6). Însă acest număr este considerabil mai mic în comparație cu unele țări din Europa de Est, precum România (2,9), Macedonia (5,6), Ungaria (6,6) sau Croația (9,6).^[5]

Conform estimărilor unor studii, doar circa 25% din numărul total al OSC sînt suficient de active și dezvoltă diferite proiecte și inițiative,^[6] iar printre cauze se numără atît insuficiența finanțărilor din interiorul țării, cît și lipsa unor mecanisme de generare a veniturilor prin prestarea serviciilor.

La ora actuală, sectorul asociativ din Republica Moldova este prezent în diferite sfere de activitate, principalele fiind domeniul educației și trainingului (50%), al serviciilor sociale (40,8%), al dezvoltării comunitare (36,9%), al participării civice (26,2%), al sănătății și al tineretului (19,2% fiecare), al culturii (16,9%).^[7]

Cadrul normativ cu privire la sectorul asociativ recunoaște trei forme distincte de organizare: asociații obștești, fundații și instituții private. Legislația de bază include Legea nr. 837/1996 cu privire la asociațiile obștești, Legea nr. 581/1999 cu privire la fundații și Codul civil nr. 1107/2002. Majoritatea OSC sînt înregistrate ca asociații obștești. Legea cu privire la asociațiile obștești a fost modificată conform Codului civil și stabilește norme permissive pentru OSC la obținerea statutului de utilitate publică.

Totuși, cadrul normativ privind OSC a înregistrat, în anul 2015, și unele schimbări negative, în special din cauza modificărilor Codului fiscal și a eșecului privind instituirea „Ghișeului unic” pentru înregistrarea OSC, acțiune care, în general, este favorabilă OSC la nivel național, dar care, la nivel local, prezintă carențe. De exemplu, multe dintre

autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi nu dețin o bază de date a OSC înregistrate, precum și reprezentanții acestora dispun de cunoștințe limitate privind atribuirea organizațiilor societății civile a numărului unic de înregistrare. „Ghișeu unic” pentru înregistrarea OSC, care urma să fie funcțional din 2014, nu a fost instituit. În luna iunie a anului 2015 a fost modificată procedura de acordare a statutului de utilitate publică pentru OSC și, pe lângă opțiunile „acceptare” și „respingere”, Comisia de certificare dispune și de opțiunea de „amânare”, acordându-le OSC 30 de zile pentru a-și ajusta pachetul de documente.^[8] De asemenea, începând cu 2015, Comisia respectivă publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției deciziile luate, cu toate acestea link-ul *Lista actualizată a organizațiilor necomerciale care au obținut statut de utilitate publică* este inactiv.^[9]

Secțiunea a 2-a

Principiile cooperării dintre autoritățile publice și societatea civilă

În procesul de cooperare, reprezentanții OSC și ai autorităților publice împărtășesc aceleași valori și se conduc de următoarele principii.

Activism civic și implicare. Prin activism civic, în sensul prezentei Strategii, se înțelege participarea din proprie inițiativă a populației la viața publică și în procesul de soluționare a problemelor comunității, lucru care reprezintă o componentă esențială a unei societăți democratice. Autoritățile publice susțin activismul civic prin crearea unui cadru normativ favorabil, prin informarea opiniei publice despre activitățile autorităților respective, prin implicarea OSC în procesul de planificare și de implementare a deciziilor autorităților publice.

Încredere. O societate deschisă și democratică se bazează pe interacțiunea onestă între subiecții din toate sectoarele – public, privat și asociativ. Deși OSC și autoritățile publice au sarcini diferite, obiectivul comun de a îmbunătăți viețile oamenilor poate fi atins în mod satisfăcător doar dacă se cooperează pe bază de încredere, ceea ce implică transparență, respect și încredere reciprocă.

Parteneriat. Parteneriatele dintre OSC și autoritățile publice permit implicarea activă și stabilirea responsabilităților astfel încât problemele societății să fie soluționate cât mai eficient. Funcționarea instituțiilor publice în mod transparent creează și cultivă o mai mare încredere a cetățenilor și reconfirmă legitimitatea instituțiilor respective. Autoritățile publice înțeleg importanța implicării OSC în soluționarea problemelor comunităților locale, contribuind la dezvoltarea mecanismelor de colaborare existente.

Responsabilitate, transparență și răspundere. Acționând în interes public, atât OSC, cât și autoritățile publice manifestă deschidere, responsabilitate și răspundere pentru activitățile desfășurate și pentru utilizarea resurselor.

Independența politică a inițiativelor civice. OSC promovează principiul nonpartizanatului politic, care presupune nealinieră la vreo ideologie sau politică de partid, păstrarea unei atitudini civice responsabile, susținerea pluralității opțiunilor

politice și ideologice, libertatea și independența la stabilirea scopurilor, la luarea deciziilor și în desfășurarea activităților.

Dezvoltarea durabilă și echilibrată. În activitatea lor și în cadrul cooperării, OSC și autoritățile publice pornesc de la principiul dezvoltării durabile și echilibrate.

Egalitatea de oportunități. Autoritățile publice au ca scop asigurarea oportunităților egale pentru toți cetățenii pentru realizarea drepturilor și libertăților fundamentale. Prin modul de a fi, OSC comunică necesitățile și interesele diferitor grupuri sociale, în mod particular ale celor defavorizate și marginalizate, precum populația săracă, femeile, populația de etnie romă, persoanele cu dizabilități și alte grupuri sociale. Coeziunea socială, ca prioritate a Strategiei, poate fi atinsă doar dacă sînt respectate principiile egalității și nediscriminării.

Secțiunea a 3-a

Domeniile prioritare vizate de Strategie

3.1. Participarea societății civile la procesul decizional. Una dintre problemele majore este detașarea și pasivitatea cetățenilor față de administrarea treburilor publice.

În acest context, societatea civilă constituie un element important al procesului democratic prin oferirea unei căi alternative cetățenilor, alături de cea propusă de partidele politice și de cea a lobby-ului, de direcționare a diverselor opinii și de asigurare a diferitor interese în procesul de luare a deciziilor. Participarea scăzută a societății civile la procesul decizional are la bază o serie de factori, inclusiv carențele de ordin legislativ privind asigurarea transparenței decizionale, practicile instituționale defectuoase la nivelul administrației publice centrale (APC) și al administrației publice locale (APL), capacitatea redusă a OSC de a participa la procesul de luare a deciziilor, deficiențele sistemului educațional privind educația pentru cetățenia democratică, nivelul scăzut de dezvoltare socio-economică etc.

În Republica Moldova există un cadru normativ consacrat transparenței decizionale, însă unele prevederi ale acestuia sînt interpretabile. Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional nu prevede în mod expres publicarea proiectelor de decizii, inclusiv a anunțului despre inițierea elaborării acestora, pe paginile web oficiale ale autorităților APC, fapt care creează confuzii la aplicarea prevederilor respective. Termenul-limită de cel mult 15 zile lucrătoare stabilit pentru prezentarea recomandărilor asupra proiectelor de decizii oferă autorităților APC posibilitatea de a fixa termene nejustificat de scurte și, astfel, de a limita participarea părților interesate la procesul decizional.

Deși au fost înregistrate progrese semnificative în domeniul sporirii transparenței decizionale, precum elaborarea studiilor tematice privind carențele din domeniul transparenței decizionale, modificarea cadrului normativ corespunzător, ajustarea instrucțiunilor metodologice de calcul al indicatorilor pentru rapoartele autorităților

publice privind transparența decizională, elaborarea curriculumurilor de instruire în domeniul transparenței decizionale etc.,^[10] există angajamente asumate, dar neonorate, cum ar fi instruirea comună în domeniul transparenței decizionale, stimularea performerilor în domeniul transparenței decizionale, crearea unei platforme pentru publicarea proiectelor de decizii ale autorităților APL etc.^[11]

Deficiențele în aplicarea legislației privind transparența decizională sînt cauzate și de faptul că nu toate autoritățile publice s-au conformat prevederilor legislației. Conform unor rapoarte independente, o parte din paginile web ale autorităților APC nu aveau create rubrici speciale dedicate transparenței decizionale. De asemenea, doar unele autorități ale APC au plasat pe paginile web oficiale regulile interne privind procedura de informare, consultare și participare la procesul de elaborare și adoptare a deciziilor. În multe cazuri, pe paginile web ale autorităților APC nu este plasată informația privind numele și datele de contact ale persoanei responsabile de consultarea publicului cu privire la procesul decizional. Nu toate proiectele de decizii sînt publice, multe dintre acestea fiind postate fără indicarea datei și a termenului-limită de prezentare a comentariilor. Majoritatea autorităților APC nu postează pe paginile web oficiale sinteza recomandărilor primite și a deciziilor luate cu privire la comentariile părților interesate. Rămîne o practică frecventă adoptarea în regim de urgență a proiectelor în cadrul ședințelor de Guvern, fără informarea și consultarea prealabilă a părților interesate.^[12] La nivel local există un registru al actelor autorităților APL în care sînt plasate doar deciziile adoptate (www.actelocale.md), dar nu și proiectele de decizii, fapt care ar facilita participarea OSC și a constituenților acestora la procesul decizional. Totodată, nu toate autoritățile APL își publică deciziile pe pagina web menționată.

O altă cauză care determină diminuarea capacității OSC de implicare în procesul decizional este lipsa suportului la nivel național pentru asociațiile obștești care monitorizează implementarea politicilor publice și care contribuie la identificarea acțiunilor de optimizare a politicilor respective. Deși în țările occidentale există numeroase practici eficiente privind susținerea din resurse bugetare a OSC care desfășoară activități și programe de monitorizare a calității guvernării („watchdog”), în Republica Moldova, din diverse motive, practicile respective încă nu au fost implementate. Aplicarea unor astfel de mecanisme ar contribui semnificativ la creșterea participării OSC la procesele de luare a deciziilor și de monitorizare a implementării politicilor publice.

Dezvoltarea cooperării cu societatea civilă este o activitate complexă, care implică o abordare intersectorială și interinstituțională. Actualmente, în Republica Moldova, nu există o structură responsabilă de cooperarea cu societatea civilă, deși crearea acesteia a fost planificată în Strategia 2012–2015. Remarcăm faptul că asemenea structuri există și funcționează în mai multe state europene, precum România, Franța, Marea Britanie, Ungaria, Macedonia, Slovacia, Cehia, Croația.^[13] Deși au fost realizate cîteva acțiuni concrete pentru a asigura un dialog permanent între autoritățile publice și societatea civilă, menținerea și intensificarea cooperării respective rămîne a fi problematică.

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 11/2010 a fost creat Consiliul Național pentru Participare (CNP) ca organ consultativ al Guvernului în procesul de elaborare a

politicilor, dar nu și în procesul de monitorizare a implementării acestora. De la crearea sa, CNP a fost suficient de activ în consultările publice cu Guvernul, contribuind la implicarea societății civile în procesul decizional în pofida anumitor deficiențe, a capacităților insuficiente și a unor contestări din partea reprezentanților societății civile. Mandatul CNP a expirat la sfârșitul anului 2014, iar noua componentă a consiliului respectiv include 26 de reprezentanți ai OSC, selectați în luna februarie a anului 2017 în urma unui concurs public organizat de către Cancelaria de Stat.

În perioada inactivității CNP a fost afectat dialogul Guvernului cu societatea civilă, deși consultările publice au avut loc segmentat, prin alte platforme tematice, precum Consiliul național al ONG din Republica Moldova (Consiliul ONG), Alianța ONG active în domeniul protecției sociale a copilului și familiei, Alianța organizațiilor pentru persoanele cu dizabilități, Platforma pentru cetățenie activă și parteneriat pentru drepturile omului, Platforma de susținere a antreprenoriatului social, Coaliția pentru promovarea legii și activităților de voluntariat, Rețeaua ONG ce activează în domeniul HIV/SIDA, ITS și narcomaniei, Alianța anticorupție, Forul Organizațiilor de Femei din Republica Moldova, Coaliția împotriva violenței domestice etc.

Unele rețele au o experiență semnificativă de colaborare cu ministerele de resort. De exemplu, Coaliția pentru promovarea legii și activităților de voluntariat și Consiliul național al tineretului din Moldova au inițiat politici de durată în parteneriat cu Ministerul Tineretului și Sportului și Ministerul Educației; Platforma de susținere a antreprenoriatului social – cu Ministerul Economiei etc.

3.2. Viabilitatea financiară a OSC. În Republica Moldova au fost înregistrate progrese reduse în elaborarea și implementarea mecanismelor financiare și fiscale favorabile OSC. Asigurarea viabilității financiare reprezintă un element esențial în dezvoltarea sectorului asociativ din țară, iar realizările în acest sens din ultimii ani sînt, deși vizibile, insuficiente pentru consolidarea sustenabilității OSC, confirmate atît de rezoluțiile forumurilor organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, cît și de alte studii.^[14]

Conform *Indexului sustenabilității organizațiilor societății civile 2015 – Republica Moldova*, viabilitatea financiară a OSC s-a îmbunătățit în anul 2015. Pe lîngă granturile externe, surse importante de venit pentru OSC au devenit și banii din bugetul public, donațiile, veniturile din activitatea economică și cotizațiile de membru.^[15] Conform altui studiu, realizat în 2015 la inițiativa Centrului Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT, 83% din veniturile OSC proveneau din granturi externe.^[16] Cercetările relevă faptul că printre cei mai importanți donatori externi sînt Uniunea Europeană, USAID, Guvernul Suediei/Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională, Biroul de Cooperare al Elveției, agențiile ONU, ambasadele SUA, Austriei, Marii Britanii, Germaniei și a Slovaciei, care dețin un rol important în finanțarea organizațiilor societății civile. Alte organizații finanțatoare, prezente în Republica Moldova, sînt Fundația Soros–Moldova, Fundația Est-Europeană, SOIR, HEKS etc.^[17]

În comparație cu situația din țările din regiune, Republica Moldova este țara în care OSC au cea mai mare dependență de sursele de finanțare din exterior. Astfel, conform unor studii privind durabilitatea financiară a OSC în mai multe țări europene, inclusiv România, Polonia, Ungaria, Cehia și Slovacia, marea majoritate (43%) a resurselor financiare ale OSC se formează în urma generării veniturilor proprii, inclusiv din cotizații de membru, activități economice, servicii contra plată, venitul generat de investiții. În țările menționate, suportul sectorului public se poziționează, de asemenea, ca o sursă semnificativă de venit și constituie circa 35%. Această sursă de venit este urmată de venitul rezultat din filantropia privată (22%), inclusiv din facilitățile fiscale pentru agenții economici privați, facilitățile fiscale individuale, contribuția voluntarilor.^[18]

Sursele interne de autofinanțare sînt dezvoltate insuficient, iar valoarea celor existente este nesemnificativă. În principiu, organizațiile necomerciale pot desfășura activități economice auxiliare prevăzute de statutele acestora. Această prevedere însă nu este aplicată în practică din diverse motive, inclusiv datorită faptului că OSC nu cunosc modalități practice de aplicare, dar și, uneori, din cauza reticenței autorităților publice.

Studiile recente arată ca autoritățile publice, în limita resurselor disponibile, depun eforturi pentru susținerea sectorului asociativ, iar finanțele publice devin treptat o sursă importantă pentru inițiativele OSC. Astfel, în 2015, Ministerul Tineretului și Sportului a oferit finanțare atât pentru OSC de tineret, cît și pentru 8 consilii raionale de tineret. De asemenea, Ministerul Economiei și Ministerul Mediului, au oferit granturi mici pentru OSC.

În ceea ce privește donațiile, acestea s-au redus. În conformitate cu indicele comportamentului filantropic, în anul 2015 doar 17% dintre respondenții din Republica Moldova au declarat că au făcut acte de caritate, în scădere cu 4% față de 2014. 76% dintre instituțiile și persoanele fizice care au făcut donații în anul 2015 le-au direcționat către biserici și mănăstiri, în timp ce doar 7% și-au direcționat donațiile către OSC.^[19]

Pe parcursul implementării Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2012–2015 obiectivul general *Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile* s-a dovedit a fi cel mai sensibil și s-a confruntat cu cele mai mari rezistențe din partea autorităților publice centrale, fapt pentru care realizarea angajamentelor este modestă (19%). Realizările respective țin de introducerea în Codul fiscal a desemnării procentuale („legea cu privire la 2%”) și elaborarea mecanismului aferent de implementare;^[20] elaborarea standardelor de contabilitate pentru organizațiile necomerciale și operarea modificărilor corespunzătoare în Codul fiscal; realizarea studiului de politici privind mecanismele specifice de direcționare a unei părți din impozit și a studiului privind oportunitățile de contractare a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC; operarea modificărilor în legislație privind contractarea directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC.

Angajamentele nerealizate țin de reglementarea antreprenoriatului social în Republica Moldova; introducerea unei perioade de grație pentru OSC pentru conformarea activității standardelor de contabilitate, fără a fi supuse sancțiunilor; dezvoltarea capacităților autorităților publice care implementează contractarea socială; promovarea bunelor practici în contractarea socială; asigurarea accesului OSC la fondurile și

programele de finanțare publică; crearea unor fonduri specializate și/sau a Fondului național de susținere a societății civile etc.

Experiența altor țări demonstrează că sînt necesare mai multe mecanisme și instrumente de stimulare a durabilității financiare a societății civile pentru instituirea unui climat favorabil în acest sens. Astfel, pentru asigurarea viabilității financiare ale OSC este necesară punerea în aplicare a trei seturi de mecanisme:

a) *finanțarea publică directă și indirectă* – facilități/scutiri fiscale, granturi, subsidii bugetare, granturi pentru anumite scopuri de utilitate publică, contracte pentru prestarea unor servicii sociale;

b) *filantropia privată* – facilități fiscale pentru donatori, inclusiv prin deducerea donațiilor; direcționarea unui procent din impozitul pe venit al contribuabililor;

c) *generarea de venituri* – instituirea unui mediu favorabil pentru desfășurarea activităților economice; facilitarea fiscală a activităților de antreprenoriat social etc.

Dezvoltarea mecanismelor respective reprezintă prioritatea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020.

3.3. Spiritul civic și voluntariatul. Gradul de dezvoltare a spiritului civic și a voluntariatului sînt niște indici importanți ai oricărei societăți, iar societatea moldovenească nu este o excepție în acest sens. Nivelul modest al spiritului civic și al voluntariatului în Republica Moldova are mai multe cauze. Astfel, prima cauză a spiritului civic redus constă în stimularea insuficientă a voluntariatului și în lipsa infrastructurii de voluntariat, precum centrele de voluntariat, rețelele de instituții gazdă care să asigure realizarea tuturor tipurilor de voluntariat. Situația respectivă se datorează lipsei de viziune și de resurse a subiecților implicați (autoritățile publice, societatea civilă și agenții economici), precum și faptului că autoritățile publice nu inițiază parteneriate reale pentru dezvoltarea voluntariatului.

A doua cauză rezidă în accesul insuficient al copiilor și al tinerilor la servicii de educație nonformală de calitate, precum și la oportunități de participare la viața socială. Educația sistematică pentru cetățenia democratică activă, care influențează gradul de informare a persoanelor, formarea opiniei publice și adoptarea unor valori democratice implică cooperarea între instituțiile de învățămînt, societatea civilă și mass-media. Actualmente, există mai multe lacune în programele sistemului de învățămînt din Republica Moldova în ceea ce privește promovarea valorilor, atitudinilor, cunoștințelor și abilităților necesare pentru participarea activă a populației în procesele democratice, la nivel politic și social.

Atitudinea față de voluntariat este un alt aspect important, deoarece societatea moldovenească nu **apreciază suficient** importanța activităților de interes public neremunerate. Motivele pentru care populația nu se implică în acțiuni de voluntariat sînt multiple și țin, pe de o parte, de aspectele materiale, valorile și cultura socială, insuficiența informației, iar, pe de altă parte, de implicarea pasivă a autorităților publice, în special a ministerelor de resort, în implementarea prevederilor Legii voluntariatului nr. 121/2010, precum și neajustarea cadrului normativ conex legii respective. Tinerii din localitățile rurale, grupurile etnice minoritare și tinerii cu dizabilități sînt frecvent excluși

de la participarea în activitățile educației nonformale, deoarece nu dispun de informație, de acces la infrastructură, precum transportul, sau de contacte cu instituțiile care oferă asemenea activități și servicii. **Insuficiența** informării și implicării în activități de voluntariat face ca autoritățile publice și, de multe ori, societatea civilă, să nu conștientizeze cu adevărat importanța dezvoltării culturii participative și a voluntariatului, deși voluntariatul generează beneficii atât pentru voluntari, cât și pentru societate și țară.^[21]

Realizările în cadrul implementării Strategiei 2012–2015 referitoare la obiectivul general *Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului* reprezintă doar 26% din angajamentele asumate – o cifră modestă în comparație cu aspirațiile inițiale. Totuși, au fost înregistrate și unele rezultate palpabile, se atestă un progres clar în reglementarea și recunoașterea juridică a activității de voluntariat în Republica Moldova și în aplicarea prevederilor respective: acreditarea instituțiilor gazdă; documentarea statutului de voluntar, recunoașterea vechimii în muncă în calitate de voluntar etc.

Angajamentele restante la acest capitol, care se regăsesc în actuala Strategie, țin de crearea Centrului Național de Voluntariat; elaborarea mecanismelor și a formularelor statistice de raportare financiară privind activitatea de voluntariat pentru instituțiile gazdă; rambursarea cheltuielilor aferente activităților de voluntariat; promovarea educației în spiritul voluntariatului; interconectarea bazei de date de pe pagina www.cnv.md cu baza de date națională a ANOFM privind ocuparea forței de muncă; instituirea unui sistem eficient de recunoaștere și promovare a educației nonformale etc.

Secțiunea a 4-a

Obiectivele generale și cele specifice ale Strategiei

Strategia este elaborată în scopul creării unui cadru normativ comun și al conjugării eforturilor colective, necesare pentru dezvoltarea societății civile în Republica Moldova, pentru stimularea coeziunii sociale și pentru valorificarea potențialului uman, în baza principiilor menționate în secțiunea a 2-a.

Strategia urmărește realizarea a trei obiective generale:

- 1) consolidarea cadrului normativ și a celui instituțional privind participarea societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice;
- 2) promovarea și consolidarea sustenabilității financiare a societății civile;
- 3) dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Ca urmare a implementării Strategiei sînt preconizate următoarele rezultate:

- 1) edificarea unui sistem eficient de participare a OSC la procesul decizional;
- 2) instituirea unor mecanisme funcționale pentru asigurarea viabilității financiare a OSC;

3) creșterea semnificativă a participării populației în activitățile de voluntariat și în procesele de dezvoltare a comunităților.

Obiectivul general 1. Consolidarea cadrului normativ și a celui instituțional privind participarea societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice. Realizarea acestui obiectiv presupune îndeplinirea a trei obiective specifice.

Primul obiectiv specific vizează dezvoltarea mecanismului instituțional de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă în procesele de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice. Urmînd bunele practici din țările occidentale, va fi instituită, la nivel de Guvern, o structură responsabilă de cooperarea cu societatea civilă. Va fi consolidată cooperarea dintre Parlament și societatea civilă.

Al doilea obiectiv specific ține de consolidarea capacităților de participare a autorităților publice și OSC în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice. Vor fi desfășurate activități comune de instruire și programe de stimulare a participării OSC în procesul decizional.

Al treilea obiectiv specific țintește îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul transparenței decizionale. De asemenea, vor fi îmbunătățite mecanismele existente și vor fi create noi instrumente pentru garantarea transparenței activității, la toate nivelurile, atât a puterii legislative, cât și a celei executive. Politicile conexe vor fi coroborate cu dezideratul participării societății civile la procesele politice din țară. Vor fi create și valorificate mecanisme consolidate pentru participarea OSC la procesul de luare a deciziilor.

Obiectivul specific 1.1. Dezvoltarea mecanismelor instituționale de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă. Realizarea acestui obiectiv specific este imperativă pentru sporirea participării OSC la procesele decizionale. Crearea unei structuri responsabile de cooperarea cu societatea civilă va eficientiza și fortifica colaborarea dintre Guvern și OSC. De asemenea, actualizarea Concepției privind cooperarea dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr. 373/2005, va consolida cooperarea dintre autoritatea legislativă și OSC.

Activitățile-cheie:

1.1.1. Instituirea, la nivel de Guvern, a unei structuri responsabile de cooperarea cu societatea civilă.

1.1.2. Consolidarea mecanismului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă.

Rezultatele preconizate:

1.1.1. Structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă este instituită și asigură eficient cooperarea cu OSC.

1.1.2. Mecanismul de cooperare dintre Parlament și societatea civilă este consolidat, iar conlucrarea este periodic monitorizată, evaluată și eficientizată în bază constatărilor și recomandărilor.

Obiectivul specific 1.2. Consolidarea capacității de colaborare între funcționarii publici și reprezentanții OSC în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a implementării politicilor publice. Participarea societății civile la procesele decizionale

depinde, în mare măsură, de disponibilitatea și capacitatea autorităților publice de a asigura cooperarea în acest domeniu, dar și de voința și spiritul civic al societății civile. Sporirea competenței reprezentanților autorităților publice și ai OSC în domeniul transparenței decizionale, ca urmare a instruirilor tematice comune, va fortifica cooperarea dintre instituțiile statului și societatea civilă și va contribui la sporirea participării OSC în procesul decizional.

Activitățile-cheie:

1.2.1. Dezvoltarea competenței resurselor umane din cadrul autorităților publice și a reprezentanților OSC pentru asigurarea transparenței decizionale la toate nivelurile.

1.2.2. Organizarea evenimentelor de promovare a participării OSC la procesele decizionale și de stimulare a autorităților publice privind susținerea participării respective.

Rezultatele preconizate:

1.2.1. Resursele umane din cadrul autorităților publice centrale și locale și reprezentanții OSC și-au sporit competența în domeniul transparenței decizionale, ca urmare a instruirilor comune.

1.2.2. OSC participă activ la procesele decizionale inițiate de către autoritățile publice de toate nivelurile, ca urmare a evenimentelor de promovare și stimulare.

Obiectivul specific 1.3. Îmbunătățirea mecanismelor existente și crearea unor noi instrumente pentru garantarea transparenței activității autorităților publice de toate nivelurile, de la Parlament și Guvern, până la consiliile raionale/locale și primari. Acest obiectiv este complementar inițiativelor precedente și urmărește realizarea unui set de măsuri care să asigure participarea OSC la administrarea treburilor publice atât la nivel central, cât și local. Eliminarea curenților din legislația privind asigurarea transparenței decizionale, coroborarea politicilor conexe cu dezideratul transparenței decizionale sînt importante pentru asigurarea participării plene a OSC la procesul decizional. Actualizarea și utilizarea informației relevante pentru părțile interesate, concomitent cu utilizarea metodelor novatoare de promovare a participării, reprezintă forța motrică a participării OSC la procesele decizionale.

Activitățile-cheie:

1.3.1. Modificarea legislației de bază și a celei conexe pentru asigurarea transparenței în procesul decizional.

1.3.2. Crearea, la nivel național, a unor mecanisme eficiente de promovare a participării OSC la procesul decizional, inclusiv prin asigurarea accesului la proiectele de decizii și sintezele recomandărilor.

1.3.3. Crearea și consolidarea, la nivel local, a mecanismelor care să permită accesarea informației și implicarea populației în procesul decizional.

Rezultatele preconizate:

1.3.1. Procesul decizional este unul transparent, ca urmare a modificării legislației.

1.3.2. Participarea OSC la procesul decizional a sporit ca urmare a creării și promovării unor mecanisme eficiente de implicare în procesul decizional.

1.3.3. Participarea cetățenilor la procesul decizional la nivel local a sporit ca urmare a asigurării accesului la informație și a dezvoltării/diversificării mecanismelor de implicare a populației în procesul respectiv.

Obiectivul general 2. Promovarea și consolidarea sustenabilității financiare a societății civile. Acest obiectiv general va fi atins prin realizarea a patru obiective specifice.

Primul obiectiv specific ține de stimularea populației și a sectorului privat privind susținerea societății civile. Sînt planificate perfecționarea mecanismului de redirecționare a 2% din venitul persoanelor fizice și asigurarea funcționării acestuia; eficientizarea mecanismului de deducere a donațiilor; reglementarea și stimularea dezvoltării antreprenoriatului social.

Cel de-al doilea obiectiv specific prevede că autoritățile publice vor consolida accesul și participarea societății civile la implementarea politicilor publice prin intermediul contractării sociale, ajustării mecanismului de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC, consolidării capacităților și promovării bunelor practici în domeniul contractării sociale.

Al treilea obiectiv specific urmărește crearea mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat. Principalele deziderate ale acestui obiectiv sînt asigurarea accesului OSC la fondurile și programele de finanțare publică; modificarea politicii bugetar-fiscale în vederea instituirii mecanismelor de plată/scutire de TVA pentru OSC cu statut de utilitate publică la procurarea de bunuri și servicii; dezvoltarea mecanismelor de stimulare a implicării OSC și a populației în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor acesteia.

Al patrulea obiectiv specific vizează modificarea și completarea legislației fiscale aplicate organizațiilor societății civile din Republica Moldova.

Obiectivul specific 2.1. Stimularea populației și a sectorului privat privind susținerea societății civile. Acest obiectiv specific este unul dintre elementele-cheie ale Strategiei, deoarece nu doar consolidează durabilitatea financiară a societății civile, ci și contribuie la dezvoltarea unei culturi și responsabilități publice sociale. Realizarea activităților prevăzute de acest obiectiv va contribui semnificativ la implementarea politicilor de sporire a durabilității financiare a organizațiilor societății civile și va impulsiona cooperarea intersectorială. Prin instituirea filantropiei procentuale este creat un mecanism important de colectare a fondurilor și generare a veniturilor pentru organizațiile societății civile.

Activitățile-cheie:

2.1.1. Perfecționarea mecanismului de redirecționare a 2% din venitul persoanelor fizice și asigurarea funcționării acestuia.

2.1.2. Eficientizarea mecanismului de sponsorizare, filantropie și de deducere a donațiilor.

2.1.3. Reglementarea și stimularea dezvoltării antreprenoriatului social.

Rezultatele preconizate:

2.1.1. Mecanismul de redirecționare a 2% din venitul persoanelor fizice a fost perfecționat și este funcțional.

2.1.2. Mecanismul de deducere a donațiilor este eficientizat și se aplică.

2.1.3. Antreprenoriatul social în Republica Moldova este reglementat și contribuie la consolidarea durabilității financiare a OSC.

Obiectivul specific 2.2. Sporirea accesului la contractarea socială și a participării societății civile la implementarea politicilor publice prin intermediul contractării sociale. Prin acest obiectiv specific, care este complementar obiectivului specific precedent, se dorește asigurarea accesului OSC la contractarea socială. Mecanismul de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice va fi ajustat, precum și se va asigura eficientizarea acestuia prin identificarea bunelor practici în domeniu și prin dezvoltarea capacităților autorităților publice care implementează contractarea socială.

Activitățile-cheie:

2.2.1. Ajustarea mecanismului de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC.

2.2.2. Instruirea și promovarea bunelor practici în domeniul contractării sociale.

Rezultatele preconizate:

2.2.1. Mecanismul de contractare socială directă a serviciilor sociale și lucrărilor publice a fost ajustat și este funcțional.

2.2.2. Grupurile-țintă sînt instruite în domeniul aplicării mecanismului contractării sociale, iar bunele practici sînt identificate și promovate.

Obiectivul specific 2.3. Crearea mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat. Acest obiectiv specific reprezintă chintesenta durabilității financiare a societății civile. Realizarea acestui obiectiv presupune consolidarea accesului la fonduri publice și programe de finanțare publică; modificarea politicii bugetar-fiscale, în cazul achizițiilor efectuate de către OSC cu statut de utilitate publică; dezvoltarea mecanismelor de stimulare a implicării OSC și a populației în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor acesteia. În acest sens, au importanță informarea și instruirea grupurilor-țintă cu privire la standardele naționale de contabilitate ajustate și cu privire la publicarea rapoartelor financiare care reflectă veniturile, cheltuielile și fluxul mijloacelor financiare ale OSC. Pentru aducerea în spațiul legal a organizațiilor societății civile care, din diverse considerente, nu s-au conformat rigorilor privind raportarea financiară, este necesară introducerea unei perioade de grațiere.

Activitățile-cheie:

2.3.1. Asigurarea accesului OSC la fondurile publice și programele de finanțare publică prin extinderea și/sau îmbunătățirea mecanismelor existente și prin identificarea unor instrumente suplimentare.

2.3.2. Modificarea politicii bugetar-fiscale în vederea instituirii mecanismelor de plată/scutire de TVA a OSC cu statut de utilitate publică la procurarea bunurilor și serviciilor.

2.3.3. Dezvoltarea mecanismelor de stimulare a implicării OSC și a populației în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor.

2.3.4. Informarea și instruirea OSC cu privire la standardele de contabilitate ajustate.

2.3.5. Introducerea măsurilor nonpecuniare de prevenire pentru OSC în vederea conformării activității acestora standardelor de contabilitate, fără a fi supuse sancțiunilor pentru omiterile anterioare.

Rezultatele preconizate:

2.3.1. OSC au acces la fondurile publice și programele de finanțare publică, ca urmare a ajustării și extinderii mecanismelor corespunzătoare.

2.3.2. Politica bugetar-fiscală este modificată și sînt instituite mecanismele de plată/scutire de TVA pentru OSC cu statut de utilitate publică la procurarea bunurilor și serviciilor.

2.3.3. Mecanismele de stimulare a implicării OSC și a populației în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor sînt dezvoltate.

2.3.4. OSC sînt informate și instruite cu privire la standardele de contabilitate ajustate.

2.3.5. Sînt introduse măsuri nonpecuniare de prevenire pentru OSC în vederea conformării activității acestora standardelor de contabilitate; OSC nu sînt supuse sancțiunilor pentru omiterile anterioare.

Obiectivul specific 2.4. Perfecționarea legislației fiscale aplicate organizațiilor societății civile. Cadrul normativ fiscal al Republicii Moldova trebuie să fie unul coerent, relevant și să reflecte contextual și specificul activității organizațiilor societății civile. În special, aspectele fiscale, precum impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată aplicate organizațiilor necomerciale, necesită o reglementare adecvată pentru a nu reprezenta impedimente în dezvoltarea OSC.

Activitățile-cheie:

2.4.1. Perfecționarea și unificarea într-un capitol separat al Codului fiscal a reglementărilor privind impozitul pe venit aplicat organizațiilor necomerciale.

2.4.2. Elaborarea unor reglementări speciale privind TVA aplicată organizațiilor necomerciale.

Rezultatele preconizate:

2.4.1. Reglementările privind impozitul pe venit aplicat organizațiilor necomerciale sînt elaborate și aprobate, precum și sînt introduse în Codul fiscal.

2.4.2. Reglementările privind regimul special al TVA aplicat organizațiilor necomerciale sînt elaborate și aprobate.

Obiectivul general 3. Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului. Acest obiectiv va fi realizat prin intermediul a trei obiective specifice.

Primul obiectiv specific ține de continuarea ajustării cadrului normativ de bază și a celui conax din Republica Moldova conform recomandărilor corespunzătoare europene, precum și de ajustarea acestuia prevederilor Legii voluntariatului nr. 121/2010 și ale Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului nr. 121/2010, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 158/2010.

Al doilea obiectiv specific presupune continuarea stimulării voluntariatului prin intermediul dezvoltării principalelor structuri naționale de voluntariat și creării infrastructurii necesare. Voluntariatul contribuie la promovarea democrației și a egalității șanselor; la punerea în practică a valorilor europene privind solidaritatea; la creșterea responsabilității civice, a participării și a interacțiunii în societate; la promovarea schimbării și a prosperării; la dezvoltarea unei societăți unitare prin integrarea și includerea socială, generarea încrederii și a solidarității; la creșterea conexiunilor sociale și a coeziunii sociale; la dezvoltarea capitalului social; la creșterea bunăstării și reducerea sărăciei etc.

Al treilea obiectiv specific ține de promovarea educației civice și a educației nonformale care sînt esențiale pentru dezvoltarea unei societăți active, capabilă să se asocieze pentru promovarea interesului public. Educația nonformală contribuie semnificativ la dezvoltarea spiritului civic și la promovarea coeziunii sociale, a toleranței, precum și la dezvoltarea culturii capitalului social.

Obiectivul specific 3.1. Ajustarea cadrului normativ de bază și a celui conex conform recomandărilor europene, precum și ajustarea acestuia la prevederile Legii voluntariatului nr. 121/2010 și ale Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului nr. 121/2010, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 158/2010.

Modificarea cadrului normativ și a celui instituțional în corespundere cu standardele europene în domeniul voluntariatului reprezintă o condiție esențială pentru consolidarea spiritului civic. Aceasta va conduce la realizarea drepturilor voluntarilor și la valorificarea beneficiilor pe care le poate aduce voluntariatul formal. Totodată, sînt necesare mecanisme de stimulare a diverselor forme de voluntariat, inclusiv a voluntariatului neformal organizat.

Activitățile-cheie:

3.1.1. Ajustarea cadrului normativ de bază la standardele europene din domeniul voluntariatului.

3.1.2. Crearea mecanismelor necesare și ajustarea cadrului normativ conex conform recomandărilor europene, precum și la prevederile Legii voluntariatului nr. 121/2010 și ale Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului nr. 121/2010, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 158/2010.

Rezultatele preconizate:

3.1.1. Cadrul normativ de bază este modificat și ajustat standardelor europene din domeniul voluntariatului.

3.1.2. Actele normative ale ministerelor de resort asigură un cadru juridic favorabil desfășurării diverselor forme de voluntariat.

Obiectivul specific 3.2. Promovarea voluntariatului prin intermediul unor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat. Acest obiectiv este indispensabil dezvoltării voluntariatului. Crearea unor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat face posibilă extinderea practicilor de voluntariat la nivel regional și local. Campaniile naționale de sensibilizare și promovare a potențialelor beneficii ale voluntariatului vor impulsiona dezvoltarea voluntariatului, iar valorificarea curriculumului în domeniul

voluntariatului pentru studenți și coordonatorii de voluntari va asigura un cadru de dezvoltare durabil.

Activitățile-cheie:

3.2.1. Crearea unor structuri naționale de dezvoltare a voluntariatului și sporirea numărului acestora.

3.2.2. Promovarea la diferite niveluri de învățământ a educației în domeniul managementului voluntarilor.

3.2.3. Crearea bazei naționale de date privind voluntariatul.

3.2.4. Promovarea potențialelor beneficii ale voluntariatului.

Rezultate preconizate:

3.2.1. Sînt create structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat, iar numărul acestora este în creștere.

3.2.2. Programele pentru mai multe niveluri de învățământ promovează voluntariatul și managementul voluntarilor.

3.2.3. Baza națională de date privind voluntariatul este creată și este funcțională.

3.2.4. Autoritățile publice promovează activ voluntariatul și beneficiile aferente acestei activități.

Obiectivul specific 3.3. Promovarea spiritului civic și a educației civice. Autoritățile publice centrale și OSC vor promova activ educația nonformală. Instituirea unor mecanisme de validare a educației nonformale va contribui la creșterea eficienței acesteia, iar prin susținerea inițiativelor OSC în domeniul educației nonformale și prin asigurarea accesibilității informației vor fi asigurate oportunități de instruire, inclusiv pentru persoanele cu oportunități reduse.

Activitățile-cheie:

3.3.1. Evaluarea curriculumului la disciplina școlară „Educația civică” și instruirea cadrelor didactice.

3.3.2. Elaborarea conceptului de dezvoltare a educației nonformale.

3.3.3. Promovarea educației civice nonformale, inclusiv în rîndul persoanelor cu oportunități reduse.

3.3.4. Informarea privind inițiativa civică și educarea spiritului civic la nivel comunitar.

3.3.5. Crearea și consolidarea programelor de educație interculturală.

Rezultatele preconizate:

3.3.1. Curriculumul școlar este ajustat din perspectiva educației pentru cetățenia democratică, a transparenței decizionale și a accesului la informație, iar cadrele didactice sînt instruite.

3.3.2. Conceptul de dezvoltare a educației nonformale este elaborat.

3.3.3. Educația civică nonformală este promovată, inclusiv în rîndul persoanelor cu oportunități reduse.

3.3.4. Populația este informată privind democrația participativă și inițiativa civică, ca urmare a campaniilor de informare și a activităților reprezentanților APL și bibliotecarilor instruiți.

3.3.5. Programele de educație interculturală sînt create și realizate în centrele de tineret, în centrele de creație și în biblioteci.

Secțiunea a 5-a

Monitorizarea și evaluarea Strategiei

În procesul implementării Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 se va efectua monitorizarea periodică a realizării acțiunilor, pentru ca, după caz, să fie operate modificările necesare, precum și vor fi realizate evaluarea intermediară și cea finală a rezultatelor înregistrate.

Procesul de implementare a Strategiei și, în special, a Planului de acțiuni aferent va fi coordonat de către Cancelaria de Stat, prin intermediul structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă. Ministerele vizate în Strategie vor prezenta structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă rapoarte, în baza cărora Cancelaria de Stat va prezenta Parlamentului anual, pînă la data de 31 martie, rapoarte privind executarea prevederilor Strategiei și ale Planului de acțiuni aferent.

Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei se vor realiza prin intermediul a trei instrumente, prin prisma rezultatelor obținute și în baza indicatorilor de progres.^[22]

Primul instrument va fi Comitetul de monitorizare a implementării Strategiei, care urmează a fi creat prin dispoziția Președintelui Parlamentului și care va fi constituit din 12 membri (3 persoane fiind desemnate de OSC, 3 persoane – de Guvern, 3 persoane – de Parlament și 3 persoane – de partenerii de dezvoltare). Membrii respectivi nu trebuie să fie implicați în implementarea Strategiei, iar posesia anumitor competențe în domeniul monitorizării este dezirabilă.

Criteriile de eligibilitate a reprezentanților Guvernului, ai Parlamentului și ai partenerilor de dezvoltare, precum și procedura desemnării acestora vor fi stabilite autonom, de către instituțiile respective. Reprezentanții OSC în cadrul Comitetului de monitorizare a implementării Strategiei sînt aleși, în mod transparent, în cadrul Forumului organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova (Forumul ONG) și activează ca experți independenți. Anunțul despre organizarea Forumului ONG va fi făcut public, inclusiv plasat pe paginile web a Consiliului ONG și a CNP, cu cel puțin 45 de zile înainte de data evenimentului. În cadrul Forumului ONG sînt aleși 3 membri în comitetul respectiv, precum și 3 membri supleanți. Candidații la funcțiile de membru al Comitetului de monitorizare a implementării Strategiei din partea OSC prezintă Consiliului ONG un curriculum vitae și o scrisoare de motivație cu cel puțin 3 zile înainte de data organizării Forumului ONG. Primele 3 persoane care au acumulat cele mai multe voturi în cadrul Forumului ONG sînt desemnate în calitate de membri, iar următoarele 3 persoane, în ordine descrescîndă – în calitate de membri supleanți.

Durata mandatului membrilor Comitetului de monitorizare a implementării Strategiei corespunde perioadei de implementare a Strategiei.

Comitetul de monitorizare a implementării Strategiei este în drept să solicite de la autoritățile publice informații despre realizarea prevederilor Strategiei, iar acestea au

obligația să ofere informația respectivă. Comitetul respectiv elaborează anual un raport privind monitorizarea implementării Strategiei, în baza informațiilor prezentate de către autoritățile publice și societatea civilă, precum și în baza altor surse de informare. Raportul anual privind monitorizarea Strategiei este publicat pe paginile web a Cancelariei de Stat, a Consiliului ONG, a CNP și a altor entități.

Comitetul de monitorizare a implementării Strategiei se întrunește ori de câte ori este necesar însă nu mai rar de două ori pe an (în lunile iunie și decembrie), elaborează Planul de monitorizare a implementării Strategiei, template-uri și instrucțiuni metodologice pentru raportare, care servesc drept teme la întocmirea raporturilor anuale ale instituțiilor responsabile și ale OSC privind implementarea Strategiei. Secretariatul Comitetului de monitorizare a implementării Strategiei este asigurat de către subdiviziunea responsabilă de cooperarea cu societatea civilă din cadrul Cancelariei de Stat.

Al doilea instrument presupune organizarea audierilor și dezbaterilor publice, în cadrul cărora vor fi formulate concluzii și recomandări, care, la rîndul lor, vor fi examinate în ședințele comisiilor parlamentare. După audierea Comitetului de monitorizare a implementării Strategiei și a reprezentanților instituțiilor responsabile de realizarea Planului de acțiuni, comisiile parlamentare vor adopta avize pe marginea dezbaterilor respective.

Anual, Parlamentul organizează conferințe cu participarea societății civile pentru a examina progresele și deficiențele în implementarea Strategiei, acesta fiind *al treilea instrument* al monitorizării implementării Strategiei. La conferințe sînt invitați reprezentanții societății civile, ai Guvernului, ai ministerelor, ai sectorului privat, precum și mass-media.

În perioada mai–iunie 2019 se va realiza evaluarea intermediară a implementării Strategiei, iar în perioada decembrie 2020–ianuarie 2021 – evaluarea finală.

Secțiunea a 6-a

Suportul financiar

Implementarea Strategiei presupune o serie de cheltuieli financiare, necesare pentru atingerea obiectivelor propuse.

În scopul realizării prevederilor Strategiei a fost elaborat Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020, care conține referiri atît la resursele financiare, cît și la resursele umane necesare.

Sursele de finanțare a acțiunilor prevăzute de Strategie sînt următoarele:

- bugetul de stat, în limita mijloacelor alocate/aprobate pentru instituțiile implicate;
- proiectele și programele de asistență tehnică și financiară externă;
- sponsorizările și alte surse, acceptate în condițiile legii.

Note.

^[1] <http://www.ngo.bham.ac.uk/Definingfurther.htm>

[2] Gheorghe Caraseni. Raportul de evaluare finală: Implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile în Republica Moldova (2012–2015), iunie 2016.

[3] Ibidem.

[4] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016.

[5] NGO Sustainability Index. [Online]:

http://transition.usaid.gov/locations/europe_eurasia/dem_gov/ngoindex/reports/2011/2010complete_document

[6] Gheorghe Caraseni. Raportul „Transparența și durabilitatea financiară a organizațiilor neguvernamentale din Moldova”. Centrul CONTACT, 2011, p. 6. [Online]: http://www.fhi360.md/files/Raportul_Studiu_de_Transparența_si_durabilitatea_ONG_Final.pdf

[7] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016.

[8] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016.

[9] Pagina web a Ministerului Justiției: <http://www.justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=675>.

[10] Gheorghe Caraseni. Raportul de evaluare finală „Implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile în Republica Moldova (2012-2015)”, iunie 2016.

[11] Ibidem.

[12] Raport final de monitorizare a respectării transparenței decizionale. ADEPT, 2011. [Online]: <http://www.e-democracy.md/files/final-report-transparency-2011.pdf>

[13] European Practices on Implementation of Policy Documents and Liaison Offices that Support Civil Society Development. [Online]:

<http://www.icnl.org/research/resources/ngogovcoop/paperpol.pdf>. ECNL, ICNL 2011

[14] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016. // Raportul „Colectare de fonduri de către organizațiile societății civile din Republica Moldova din surse autohtone: oportunități și perspective”, Centrul CONTACT, 2015. // Gheorghe Caraseni. Raportul de evaluare finală „Implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile în Republica Moldova (2012-2015)”, iunie 2016.

[15] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016.

[16] Raportul „Colectare de fonduri de către organizațiile societății civile din Republica Moldova din surse autohtone: oportunități și perspective”. Centrul CONTACT, 2015.

[17] Indexul sustenabilității organizațiilor societății civile – 2015, Republica Moldova. CICO, iunie 2016.

[18] Laws and Other Mechanisms for Promoting NGO Financial Stability, ICNL, 2005.

[19] Ibidem.

[20] Elaborat în 2016, după finalizarea termenului SDSC (2012–2015).

[21] Studiul „Infrastructura voluntariatului corporativ în Republica Moldova: potențial și cale de urmat”. TDV, 2012. [Online]: <http://tdvmoldova.wordpress.com/biblioteca-virtuala/>.

[22] Atît în cadrul monitorizării, cît și al evaluărilor intermediare și finale ale implementării Strategiei, indici relevanți vor fi și constatările „Indexului sustenabilității organizațiilor societății civile în Republica Moldova”, realizat anual cu suportul USAID.

PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății
civile pentru perioada 2018-2020

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			Bugetare		Alte surse			
			2018	2019				
Obiectiv general 1. Consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice.								
Obiectiv specific 1.1 Dezvoltarea mecanismelor instituționale de colaborare între autoritățile publice și societatea civilă.								
1.1.1 Instituirea și consolidarea, la nivelul Guvernului, a structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă.	1.1.1.1 Elaborarea modificărilor la cadrul normativ pentru instituirea structurii responsabile de cooperarea cu societatea civilă	2018				Ministerul Justiției Cancelaria de Stat	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor formulate și adoptate.
	1.1.1.2 Instituirea structurii de cooperare cu societatea civilă.	2018	In limita resurselor disponibile			Cancelaria de Stat	CNP Consiliul ONG	Structura de cooperare cu societatea civilă creată; Nr persoanelor care activează în cadrul structurii; Funcționalitatea structurii de cooperare cu societatea civilă instituite.

	1.1.1.3 Consolidarea capacităților structurii responsabile de cooperare cu societatea civilă.	2018-2019	În limita resurselor disponibile				Cancelaria de Stat	OSC	Necesitățile de consolidare a capacităților identificate; Cunoștințele/capacitățile dezvoltate ale structurii responsabile de cooperare cu societatea civilă.
	1.1.1.4 Elaborarea și implementarea Planului de promovare a cooperării dintre Guvern și societatea civilă la nivel local și național.	2018-2020				200000	Cancelaria de Stat/ Structura responsabilă de cooperarea cu societatea civilă	CALM Consiliul ONG	Periodicitatea și numărul evenimentelor desfășurate; Nr și geografia reprezentanților participanților la evenimente;
1.1.2 Consolidarea mecanismului de cooperare dintre Parlament și societatea civilă.	1.1.2.1 Modificarea Regulamentului Parlamentului prin includerea regulilor de transparență decizională și consultări publice	2018				25000	Parlamentul RM	Consiliul ONG CALM CRJM OSC	Regulamentul Parlamentului modificat; Nr și potențialul transformativ al amendamentelor adoptate.
	1.1.2.2 Desfășurarea activităților de cooperare între Parlament și societatea civilă.	2018-2020	În limita resurselor disponibile				Parlamentul RM	CALM OSC	Nr. activităților desfășurate; Nr. și geografia reprezentanților OSC participanți la activități.
	1.1.2.3 Monitorizarea și evaluarea cooperării dintre Parlament și societatea civilă.	2018 - 2020	În limita resurselor disponibile				Parlamentul RM	Consiliul ONG CALM	Nr rapoartelor de monitorizare și evaluare; Nr recomandărilor M&E care au fost preluate de către Parlament și parteneri și potențialul transformativ a acestora.

Obiectiv specific 1.2 Consolidarea capacităților funcționarilor de stat și ale OSC de colaborare în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice.

<p>1.2.1 Dezvoltarea resurselor umane pentru asigurarea transparenței decizionale la toate nivelele și a reprezentanților OSC.</p>	<p>1.2.1.1 Elaborarea în mod participativ a curriculei de instruire în domeniul participării și transparenței decizionale pentru APL și APC adaptată la prevederile legii privind transparența decizională.</p>	<p>2018</p>				<p>40000</p>	<p>Academia de Administrare Publică</p>	<p>OSC CALM Consiliul ONG CNP</p>	<p>Curricula de instruire elaborată în mod participativ; Nr. orelor academice/subiectelor dedicate transparenței decizionale incluse în curricula elaborată. Anunțul privind consultarea curriculei publicat pe pagina web a Academiei și expeditat partenerilor.</p>
	<p>1.2.1.2 Instruiri comune în domeniul transparenței decizionale ale reprezentanților autorităților publice centrale și locale și ale reprezentanților societății civile.</p>	<p>2018-2020</p>				<p>100000</p>	<p>Academia de Administrare Publică</p>	<p>OSC CALM</p>	<p>Periodicitatea și numărul instruirilor comune realizate; Nr participanților autorităților publice și OSC (dezagregați pe sexe, mediu rural/urban, vîrstă, limbă) care au beneficiat de instruire, Competențele dezvoltate ca urmare a instruirilor.</p>
	<p>1.2.1.3 Instruiri ale reprezentanților autorităților publice și societății civile în domeniul Monitorizării și Evaluării implementării politicilor publice.</p>	<p>2018-2020</p>	<p>În limita resurselor disponibile</p>		<p>Academia de Administrare Publică</p>	<p>OSC Partenerii de dezvoltare CALM Consiliul ONG</p>	<p>Nr, durata și periodicitatea instruirilor organizate; Nr, geografia și domeniile beneficiarilor instruiți; Competențele dezvoltate ca urmare a instruirilor.</p>		

						CNP	
	1.2.1.4 Evaluarea instruirilor comune ale reprezentanților autorităților publice centrale, locale și a OSC.	2018-2020	In limita resurselor disponibile		Academia de Administrare Publică	OSC	Nr și constatările evaluărilor; Cunoștințele acumulate și capacitățile dezvoltate confirmate de rezultatele evaluărilor.
1.2.2 Organizarea evenimentelor de stimulare a participării OSC și autorităților publice la procesele decizionale.	1.2.2.1 Dezvoltarea mecanismelor de stimulare a participării cetățenilor la procesul decizional.	2018-2020	In limita resurselor disponibile		Autoritățile Publice centrale Autoritățile publice locale	OSC CALM Consiliul ONG CNP	Nr și funcționalitatea mecanismelor elaborate.
	1.2.2.2 Organizarea evenimentelor de stimulare a participării cetățenilor la procesele decizionale.	2018-2020	In limita resurselor disponibile	400000	Cancelaria de Stat Autoritățile publice Centrale Autoritățile Publice Locale	OSC	Patru evenimente organizate anual; Ponderea cetățenilor participanți; Nr și periodicitatea evenimentelor realizate; Nr și geografia persoanelor informate (sex, mediu rural/urban, vârstă, limbă etc); Nr bunelor practici de participare a cetățenilor în procesul decizional.
	1.2.2.3 Organizarea	2018-	In limita resurselor	200000	Autoritățile	Consiliul	Nr evenimentelor

	evenimentelor de premiere a OSC care promovează participarea la procesele decizionale, precum și a autorităților care excelează în transparența decizională.	2020	disponibile		publice centrale și locale	ONG CNP	organizate; Nr premianților - autorități publice și OSC, domeniul și geografia lor.
Obiectiv specific 1.3 Îmbunătățirea mecanismelor existente și adoptarea unor noi măsuri de garantare a transparenței activității ramurilor legislative și executive de toate nivelele, de la Parlament și Guvern până la consiliile raionale, locale și primării.							
1.3.1 Modificarea legislației de bază și a celei conexe pentru a elimina carențele în domeniul transparenței decizionale.	1.3.1.1 Modificarea cadrului normativ privind transparența decizională.	2018	In limita resurselor disponibile		Guvernul RM Parlamentul RM	OSC CALM APL	Proiectul cadrului normativ privind transparența decizională aprobat; Nr și potențialul transformativ al amendamentelor adoptate.
1.3.2 Crearea, la nivel național, a mecanismelor novatoare de promovare a participării OSC și de consultare a OSC la procesul decizional, inclusiv prin accesibilitatea informației privind proiectele de decizii și sintezele recomandărilor.	a 1.3.2.1 Crearea și consolidarea mecanismelor eficiente de promovare și notificare a OSC și de consultări publice.	2018	In limita resurselor disponibile		Cancelaria de Stat Parlamentul RM	OSC CALM	Nr și funcționalitatea mecanismelor create; Nr, geografia și domeniile OSC utilizatori ai mecanismelor create.
	1.3.2.2 Modificarea și adaptarea structurii raportului autorităților publice centrale privind transparența în procesul decizional conform prevederilor legale.	2018	In limita resurselor disponibile		Cancelaria de Stat Parlamentul RM	CNP CALM	Structura raportului ajustată / completată; Structura raportului autorităților publice privind transparența decizională corespunde prevederilor legale.
	1.3.2.3 Actualizarea bazelor de date ale părților interesate și asigurarea accesibilității acestei informații.	2018	In limita resurselor disponibile		Cancelaria de Stat Parlamentul RM	OSC CNP Consiliul ONG	Frecvența actualizărilor bazelor de date; Funcționalitatea bazei de date; Nr accesărilor bazei

							de date.	
	1.3.2.4 Asigurarea publicării rezultatelor consultărilor publice pe pagina web www.particip.gov.md	2018-2020				Guvernul RM	OSC	Frecvența publicațiilor tuturor rezultatelor consultărilor publice.
	1.3.2.5 Publicarea pe pagina web a Parlamentului a amendamentelor deputaților și a tuturor modificărilor care intervin în textul proiectelor actelor normative îndată ce acestea parvin.	2018-2020				Parlamentul RM	OSC	Frecvența publicațiilor tuturor amendamentelor și proiectelor actelor normative.
1.3.3 Crearea și consolidarea, la nivel local, a mecanismelor de sporire a accesului la informație și implicarea cetățenilor în procesul decizional.	1.3.3.1 Crearea platformei de publicare a proiectelor de decizii la nivel local.	2018	In limita resurselor disponibile			Autoritățile publice locale	OSC CALM	Platforma de publicare a proiectelor de decizii la nivel local creată; Nr, nivelul și geografia autorităților publice locale care au publicat proiecte de decizii pe platformele create.
	1.3.3.2 Instituirea mecanismului de colectare și compilare a informației privind transparența decizională la nivel local.	2018	In limita resurselor disponibile			Autoritățile publice locale	OSC CALM	Mecanisme de colectare și compilare a informației privind transparența decizională la nivel local create; Funcționalitatea mecanismelor create.

	1.3.3.3 Elaborarea și aprobarea instrucțiunilor metodologice de implementare a legislației privind transparența decizională.	2018	In limita resurselor disponibile		Cancelaria de Stat	OSC CALM	Instrucțiunile metodologice elaborate; Nr, nivelul și geografia autorităților locale care utilizează instrucțiunile elaborate.
--	--	------	----------------------------------	--	--------------------	-------------	---

Obiectiv general 2. Promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile

Obiectiv specific 2.1. Încurajarea participării cetățenilor și a sectorului privat în susținerea societății civile

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Alte surse	Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			Bugetare						
			2018	2019	2020				
2.1.1 Perfecționarea mecanismului de redirecționare a 2% din venitul persoanelor fizice și asigurarea funcționării acestuia.	2.1.1.1 Desfășurarea campaniei de informare națională despre aplicarea legii cu privire la redirecționare a 2%.	2018-2019				200000	Consiliul ONG sau alt organ reprezentativ al OSC	OSC	Compania informațională desfășurată; Durata campaniei informaționale; Tipurile, nr și geografia mass media și a altor actori implicați în mediatizare; Nr spoturilor publicitare, materiale info mediatizate;
	2.1.1.2 Instruiri în domeniul mecanismului de redirecționare a 2% pentru reprezentanții OSC și implementatorii legii.	2018-2020	In limita resurselor disponibile				Academia de Administrare Publică	OSC	Nr și periodicitatea instruirilor ; Nr., domeniul și geografia persoanelor instruite; Competențele dezvoltate ca urmare a instruirilor. Nr OSC aplicante pentru 2%.
	2.1.1.3 Evaluarea anuală ex-post privind implementarea mecanismului de redirecționare a 2% și discutarea rezultatelor acestora.	2018-2020				40000	Ministerul Finanțelor	OSC	Nr evaluărilor realizate; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor evaluărilor.
2.1.2 Eficientizarea mecanismului de	2.1.2.1 Elaborarea studiului de politici privind aplicarea Legii cu privire	2018	In limita resurselor disponibile				Ministerul Finanțelor Cancelaria		Studiu elaborat

sponsorizare, filantropiei și deducere a donațiilor.	la sponsorizare și filantropie.				de Stat		
	2.1.2.2 Modificarea cadrului legal cu privire la sponsorizare și filantropie, după caz.	2018	In limita resurselor disponibile		Parlamentul RM Ministerul Economiei și Infrastructurii	OSC	Cadrul legal aprobat Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative (elaborate /aprobate) la mecanismului de sponsorizare și filantropie.
	2.1.2.3 Ajustarea cadrului fiscal privind deducerea donațiilor.	2018	In limita resurselor disponibile		Ministerul Finanțelor	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative (elaborate /aprobate) privind deducerea donațiilor.
	2.1.2.4 Evaluarea ex-post privind implementarea politicii și discutarea rezultatelor acestora.	2018-2020	In limita resurselor disponibile		Ministerul Finanțelor	OSC	Nr evaluărilor realizate; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor evaluărilor.
2.1.3 Reglementarea și stimularea Antreprenoriatului Social (AS)	2.1.3.1 Adoptarea modificărilor legislative cu privire la AS.	2018	In limita resurselor disponibile		Parlamentul RM Ministerul Economiei și Infrastructurii	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor legislative (elaborate /aprobate) privind AS.
	2.1.3.2 Elaborarea și promovarea proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului Comisiei	2018		79000	MEI MSMPS	OSC	Nr și varietatea actelor normative modificate prin prisma integrării AS.

	Naționale pentru Antreprenoriat Social					Guvernul RM		
	2.1.3.3 Monitorizarea implementării actelor normative si legislative cu privire la AS.	2018 - 2020	In limita resurselor disponibile		-	MEI	OSC	Număr de ședințe ale Comisiei Naționale pentru Antreprenoriat Social desfășurate. Număr de agenți economici care au obținut statut de întreprindere socială.
	2.1.3.4 Promovarea Antreprenoriatului Social.	2018-2020			100000	MEI	OSC	Nr, periodicitatea și aria inițiativelor de promovare a AS.
	2.1.3.5 Instruiri ale reprezentanților autorităților publice și societății civile în domeniul AS	2018-2020				MEI	OSC	Nr și periodicitatea instruirilor; Nr., domeniul și geografia persoanelor instruite; Competențele dezvoltate ca urmare a instruirilor.
	2.1.3.6 Elaborarea studiului privind oportunitatea acordării facilităților fiscale ale AS.	2020	In limita resurselor disponibile			Ministerul Finanțelor MEI	OSC	Studiul elaborat. Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor cu privire la facilitățile fiscale ale AS.
	2.1.3.7 Evaluarea ex-post privind implementarea actelor normative si legislative.	2018-2020			40000	MEI	OSC	Nr evaluărilor realizate; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor

									evaluărilor.
Obiectiv specific 2.2 Sporirea accesului și a participării societății civile la implementarea politicilor de stat prin intermediul contractării sociale.									
Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres	
			Bugetare		Alte surse				
			2018	2019					2020
2.2.1 Ajustarea mecanismului de contractare directă a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC.	2.2.1.1 Realizarea studiului privind oportunitățile de contractare a serviciilor și lucrărilor publice de către OSC.	2018				25000	MSMPS	OSC	Studiul realizat; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor cu privire la oportunitățile de contractare a serviciilor și lucrărilor publice.
	2.2.1.2 Elaborarea modificărilor la Legea privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale și Legea nr. 123 din 18 iunie 2010 cu privire la serviciile sociale.	2018	In limita resurselor disponibile				MSMPS	OSC	Nr și potențialul transformativ al modificărilor (elaborate /aprobate) la Legea privind acreditarea prestatorilor serviciilor sociale care garantează accesul OSC acreditate la finanțele publice.
	2.2.1.3 Promovarea mecanismului de achiziție a prestatorilor serviciilor sociale de către OSC.	2018-2020	In limita resurselor disponibile				MSMPS	OSC	Nr, periodicitatea și reprezentativitatea inițiativelor de promovare a mecanismului de achiziție.

	2.2.1.4 Monitorizarea implicării OSC in procesul de achiziții publice si evaluarea anuale ex-post privind implementarea politicii.	2018–2020			40000	MSMPS Agenția de Achiziții Publice	OSC	Nr monitorizărilor și evaluărilor realizate; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor monitorizărilor și evaluărilor.
2.2.2 Instruirea și promovarea bunelor practici în domeniul contractării sociale	2.2.2.1 Instruirea personalului autorităților care implementează contractarea socială.	2018–2020	In limita resurselor disponibile			MSMPS	OSC	Nr și periodicitatea instruirilor organizate; Nr, domeniul, sex, mediu rural/urban, tipul instituției și geografia persoanelor instruite; Competențele in domeniul contractării sociale dezvoltate ca urmare a instruirilor.
	2.2.2.2 Organizarea evenimentelor privind promovarea bunelor practici și contractarea serviciilor sociale de către OSC.	2018–2020	In limita resurselor disponibile			MSMPS	OSC	Nr, varietatea și geografia evenimentelor realizate; Nr persoanelor implicate și informate în funcție de sex, mediu rural/urban, limbă etc.

Obiectiv specific 2.3 Crearea mecanismelor pentru susținerea OSC de către stat.

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			MDL					
			Bugetare		Alte surse			
2018	2019	2020						
2.3.1 Asigurarea accesului OSC la	2.3.1.1 Formularea recomandărilor privind mecanismele programelor	2019	In limita resurselor disponibile			Structura de Conlucrare cu	OSC	Recomandări formulate

fondurile și programele de finanțare publică prin extinderea și/sau îmbunătățirea mecanismelor existente și identificarea unor instrumente suplimentare.	de finanțare a OSC				Societatea Civilă / Cancelaria de Stat.		
	2.3.1.2 Formularea recomandărilor privind practica și cadrul normativ al finanțării OSC-urilor locale .	2019	In limita resurselor disponibile		Structura de Conlucrare cu Societatea Civila / Cancelaria de Stat	OSC	Recomandări formulate .
	2.3.1.3 Elaborarea modificărilor normative pentru implementarea politicilor recomandate și elaborarea notei informative, ca urmare a constatărilor acțiunilor 2.3.1.1 și 2.3.1.2.	2018-2019	In limita resurselor disponibile		Ministerul Finanțelor MSMPS MADRM	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative elaborate. Nota Informativă elaborată.
	2.3.1.4 Examinarea și adoptarea modificărilor normative.	2018-2019	In limita resurselor disponibile		Parlamentul RM	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative adoptate.
	2.3.1.4 Identificarea practicilor de susținere (nefinanciară) a statului a OSC	2019	In limita resurselor disponibile		Cancelaria de Stat	OSC	Recomandări formulate
	a 2.3.1.5 Ajustarea cadrului normativ pentru susținerea de către stat a OSC.	2019	In limita resurselor disponibile		Ministerul Finanțelor	OSC	Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative adoptate pentru susținerea de către stat a OSC.

2.3.2 Dezvoltarea mecanismelor de stimulare a implicării OSC și cetățenilor activi în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor.	2.3.2.1 Studierea practicii internaționale relevante.	2018-2018	In limita resurselor disponibile				Structura de cooperare cu societatea civila	OSC	Practici internaționale studiate și recomandări formulate.
	2.3.2.2 Ajustarea cadrului legal pentru stimulare a implicării OSC și cetățenilor activi în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor.	2018-2019	In limita resurselor disponibile				Ministerul Justiției Parlamentul RM	OSC	Cadrul legal din RM este ajustat și stimulează implicarea OSC și cetățenilor activi în asigurarea respectării legislației și identificării încălcărilor.
2.3.3 Informarea și instruirea OSC despre standardele de contabilitate și regimul fiscal aplicat.	2.3.3.1 Informarea și instruirea OSC, inclusiv la nivel local, despre regimul contabil și fiscal aplicat OSC.	2018-2020				25000	Serviciul Fiscal de Stat		Nr și diversitatea materialelor informaționale elaborate și rulate; Nr și periodicitatea instruirilor organizate; Nr, domeniul, sexul, mediul rural/urban și geografia persoanelor instruite;
2.3.4 Introducerea măsurilor non-pecuniare de prevenire pentru OSC în vederea	2.3.4.1 Elaborarea studiului de politici privind măsurile non-pecuniare de prevenire și mecanismul de aplicare a acestora.	2018	10000	0	0		Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Studiul elaborat. Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor discutate cu beneficiarii și cu factorii decizionali.

conformării cu standardele de contabilitate fără a fi supuse amenzilor sau penalităților pentru omiterile anterioare	2.3.4.2 Modificarea actelor normative privind măsurile non-pecuniare de prevenire și mecanismul de aplicare.	2018	In limita resurselor disponibile		Ministerul Finanțelor	Consiliul Național al ONG	Nr și potențialele efecte ale modificărilor normative adoptate. Funcționalitatea mecanismului de aplicare.
--	--	------	----------------------------------	--	-----------------------	---------------------------	--

Obiectiv specific 2.4 Perfecționarea legislației fiscale aplicată organizațiilor societății civile

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres	
			Bugetare						Alte surse
			2018	2019	2020				
2.4.1 Perfecționarea și unificarea într-un capitol separat în Codul Fiscal a reglementărilor privind impozitul pe venit aplicat organizațiilor necomerciale	2.4.1.1 Modificarea și completarea prevederilor art. 52 din Codul Fiscal (organizațiile necomerciale)	2018-2019				Ministerul Finanțelor	OSC	Modificările Codului Fiscal elaborate și adoptate.	
	2.4.1.2 Elaborarea unui capitol separat în Codul Fiscal care să cuprindă toate reglementările privind impozitul pe venit aplicat organizațiilor necomerciale	2019 – 2020				Ministerul Finanțelor	OSC	Completările Codului Fiscal elaborate și adoptate.	
	2.4.1.3 Reglementarea obligațiilor fiscale ale organizațiilor necomerciale în baza contractelor de prestare a serviciilor a personalelor	2019 – 2020				Ministerul Finanțelor	OSC	Modificările Codului Fiscal elaborate și adoptate.	

	rezidente și nerezidente							
	2.4.1.4 Analiza oportunității ajustării cadrului normativ pentru includerea prevederilor permisibile de deducere a cheltuielilor de deplasare a voluntarilor, cu operarea modificărilor ce se cer în contextul cadrului normativ cu privire la voluntariat	2018-2019				Ministerul Finanțelor	OSC	Studiu elaborat. Modificările actelor normative elaborate și aprobate
2.4.2. Perfecționarea legislației fiscale privind TVA în raport cu OSC cu statut de utilitate publică	2.4.2.1 Analiza oportunității acordării scutirilor de TVA OSC cu statut de utilitate publică	2018				Ministerul Finanțelor	OSC	Analiză efectuată și recomandări formulate
	2.4.2.2 Modificarea Codului fiscal în vederea acordării scutirii de TVA OSC cu statut de utilitate publică prin prisma analizei efectuate, după caz	2018 – 2019				Parlamentul Ministerul Finanțelor	OSC	Modificări ale Codului fiscal elaborate și adoptate.
	2.4.2.3 Excluderea din valoarea livrării impozabile cu TVA a cheltuielilor aferente (transport, cazare,	2018 – 2019				Ministerul Finanțelor	OSC	Modificările Codului fiscal elaborate și adoptate.

alimentare) la contractele de prestare a serviciilor de către persoanele rezidente și nererizdente în favoarea organizațiilor necomerciale.								
---	--	--	--	--	--	--	--	--

Obiectiv general 3. Dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Obiectiv specific 3.1 Ajustarea cadrului normativ de bază și conex conform recomandărilor europene, Legii voluntariatului și Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului.

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres	
			Bugetare						Alte surse
			2018	2019	2020				
3.1.1 Ajustarea cadrului normativ de bază conform standardelor europene din domeniul voluntariatului.	3.1.1.1 Completarea Legii Voluntariatului și includerea Centrului Național de Voluntariat și Comisiei de Certificare a Instituțiilor-gazdă a Activității de Voluntariat cu specificarea atribuțiilor lor.	2018	In limita resurselor disponibile			Parlamentul RM Cancelaria de Stat Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Coaliția Voluntariat Platforma pentru Cetățenie Activă	Legea Voluntariatului completată; Funcțiile CNV și Comisiei CIAV sunt specificate; Nr și potențialele efecte ale măsurilor de stimulare a voluntariatului, inclusiv pentru persoane în etate și alte categorii sociale.	
	3.1.1.2 Ajustarea Regulamentului de aplicare a Legii voluntariatului conform amendamentelor operate și a regulamentelor ministerelor de resort	2018	In limita resurselor disponibile			Guvernul RM Toate ministerele de resort	Coaliția Voluntariat Platforma pentru Cetățenie Activă	Nr și potențialele efecte ale modificărilor operate la regulamentele corespunzătoare.	

	pentru asumarea responsabilităților pe aspecte de voluntariat.						
3.1.2 Crearea mecanismelor și ajustarea cadrului normativ conex recomandărilor europene, cu Legea voluntariatului și cu Regulamentul de aplicare a Legii voluntariatului.	3.1.2.1 Elaborarea mecanismelor și a formularului online de colectare a datelor statistice privind voluntariatul formal.	2018-2019	In limita resurselor disponibile		Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Platforma pentru Cetățenie Activă Comisia de CIAV Centrul Național de Voluntariat	Mecanismele și formularul online de colectare a datelor elaborate; Nr, geografia și domeniile instituțiilor gazdă care utilizează formularul online elaborat.
	3.1.2.2 Adoptarea conceptului de dezvoltare a voluntariatului ca formă de muncă neremunerată.	2018 - 2019	In limita resurselor disponibile		Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	Platforma pentru Cetățenie Activă	Conceptul de dezvoltare a voluntariatului ca formă de muncă neremunerată este elaborat și adoptat.
	3.1.2.3 Ajustarea cadrului normativ privind ocuparea forței de muncă, cu scopul implicării șomerilor și beneficiarilor de ajutor social în activități de voluntariat.	2018	In limita resurselor disponibile		MSMPS ANOFM Ministerul Justiției	Platforma pentru Cetățenie Activă	Proiect de act normativ elaborat și aprobat

	3.1.2.4 Adoptarea Codului de etică al voluntariatului.	2018-2019	In limita resurselor disponibile		Parlamentul RM Centrul Național de Voluntariat	Platforma pentru Cetățenie Activă	Codul de etică al voluntarului adoptat; Funcționalitatea Codului de etică al voluntarului.
--	--	-----------	----------------------------------	--	---	-----------------------------------	---

Obiectiv specific 3.2 Dezvoltarea voluntariatului prin intermediul principalelor structuri naționale ale infrastructurii de voluntariat.

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Alte surse	Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres
			Bugetare						
			2018	2019	2020				
3.2.1 Crearea principalelor structuri de dezvoltare a voluntariatului și sporirea numărului acestora.	3.2.1.1 Implicarea instituțiilor gazdă ale activității de voluntariat în crearea grupurilor de acțiune locală (GAL).	2018 – 2020	In limita resurselor disponibile				MADRM Ministerul Educației, Culturii și Cercetării Ministerul Justiției MEI	Platforma pentru Cetățenie Activă CALM	Nr, geografia și diversitatea grupurilor de acțiune locală create; Nr și geografia și diversitatea instituțiilor gazdă implicate; Funcționalitatea grupurilor locale.
	3.2.1.2 Crearea Centrului Național de Voluntariat.	2018	150000 0	0	0	100000	Guvernul RM	Platforma pentru Cetățenie Activă	Centrului Național de Voluntariat (CNV) creat; Funcționalitatea

							CNV.
	3.2.1.3 Crearea și susținerea activităților grupurilor de inițiativă.	2018 - 2020	In limita resurselor disponibile		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării APC APL	HAI Platforma pentru Cetățenie Activă CNTM	Nr, periodicitatea și aria acțiunilor de susținere a grupurilor de inițiativă; Nr și varietatea actorilor implicați; Nr și geografia grupurilor de inițiativă care au beneficiat de suport.
	3.2.1.4 Estimarea costurilor de funcționare a Centrului Național de Voluntariat din Moldova pe exemplul unei agenții similare cu 5 persoane angajate	2018			Ministerul Finanțelor		Costuri estimate
3.2.2 Promovarea la diferite nivele de învățământ a educației în domeniul managementului voluntarilor.	3.2.2.1 Elaborarea și promovarea curriculei pentru instruirea coordonatorilor de voluntari, inclusiv pentru instituțiile de învățământ superior.	2018	In limita resurselor disponibile	20.000	MECC Academia de Administrare Publică	CR din RM Coaliția Voluntariat; Institutul de Formare Continuă; Platforma pentru Cetățenie Activă	Curricula pentru instruirea coordonatorilor de voluntari elaborată; Nr și aria de promovare a curriculei; Instituțiile care utilizează curricula elaborată în procesul de învățământ.

3.2.2.2 Elaborarea și promovarea modulului de management al voluntarilor în cadrul Managementul Resurselor Umane.	2018–2019	In limita resurselor disponibile	100.00 0	MECC	CR din RM Coaliția Voluntariat; Institutul de Formare Continuă; Platforma pentru Cetățenie Activă	Modulul Managementul Voluntarilor elaborat; Inițiativele de promovare a modulului elaborat.
3.2.2.3 Formarea cadrelor didactice specializate în managementul voluntarilor care vor asigura formarea coordonatorilor de voluntari.	2019–2020	In limita resurselor disponibile	30.000	MECC	CR din RM Coaliția Voluntariat; Institutul de Formare Continuă; Platforma pentru Cetățenie Activă	Nr cadrelor didactice specializate în managementul voluntarilor (dezagregati pe sex, mediu rural/urban, geografie etc). Competențele dezvoltate ca urmare ale instruirilor.
3.2.2.4 Instruirea în managementul voluntarilor a conducătorilor / specialiștilor de înaltă calificare pentru aparatul de stat și organele administrației publice locale de nivelul I și II.	2018 – 2020	In limita resurselor disponibile		Academia de Administrare Publică	Coaliția Voluntariat; Platforma pentru Cetățenie Activă	Nr și varietatea funcționarilor publici instruiți (dezagregați pe nivele ale administrației locale sex, geografie etc.); Competențele dezvoltate ca urmare ale instruirilor;
3.2.2.5 Instruirea	2018 –	In limita resurselor		Institutul	Coaliția	Nr de coordonatori

	coordonatorilor de voluntari pentru alte instituții publice și organizații ale societății civile.	2020	disponibile				de Științe ale Educației	Voluntariat; Platforma pentru Cetățenie Activă	de voluntari instruiți; Competențele dezvoltate ca urmare ale instruirilor; Nr și varietatea instituțiilor publice și a OSC care au beneficiat de coordonatorii de voluntari instruiți.
3.2.3 Realizarea bazei naționale de date privind voluntariatul.	3.2.3.1 Asigurarea funcționalității paginii web oficială a Platformei Naționale de Voluntariat a RM și promovarea acestora .	2018–2020	7000	7000	7000		Centrul Național de Voluntariat MSMPS	Platforma pentru Cetățenie Activă	Pagina web adaptată, funcțională și relevantă promovării și dezvoltării voluntariatului; Nr accesărilor paginii web; Nr și varietatea instituțiilor / organizațiilor gazdă a activității de voluntariat promotoare a portalului www.voluntar.md
	3.2.3.2 Crearea unui modul de interconectare a bazei de date de pe pagina web oficială a Platformei Naționale de Voluntariat a RM cu baza de date națională privind ocuparea	2018	In limita resurselor disponibile				ANOFM; Centrul de Guvernare Electronică.	Platforma pentru Cetățenie Activă	Pagina www.voluntar.md este interconectată cu baza națională de date privind ocuparea forței de muncă;

	forței de muncă a ANOFM.								Funcționalitatea interconectării.
3.2.4 Promovarea beneficiilor potențiale ale voluntariatului.	3.2.4.1 Organizarea Săptămânii Naționale a Voluntariatului, Festivalului Voluntarilor și a Conferinței Naționale a Voluntariatului.	2018–2020	650000	65000	65000	150000	Centrul Național de Voluntariat MECC	Coaliția Voluntariat; Platforma pentru Cetățenie Activă; Serviciul pentru Pace	Nr, periodicitatea și amploarea evenimentelor organizate; Nr organizațiilor, instituțiilor și persoanelor care au participat și/sau au susținut inițiativele desfășurate.
	3.2.4.2. Desfășurarea de campanii publice de promovare a implicării voluntarilor în diverse domenii.	2018-2020				300000	Centrul Național de Voluntariat MECC	Platforma pentru Cetățenie Activă	Nr, periodicitatea și amploarea evenimentelor organizate; Nr organizațiilor, instituțiilor și persoanelor care au participat și/sau au susținut inițiativele desfășurate.
	3.2.4.3 Realizarea studiului privind posibilitatea dezvoltării diferitor tipuri de voluntariat, incl. beneficiile, impactul și contribuția acestora în combaterea și reducerea sărăciei.	2018 - 2020				25000	Centrul Național de Voluntariat MECC	Coaliția Voluntariat; Platforma pentru Cetățenie Activă	Studiul realizat; Relevanța constatărilor, concluziilor și aplicabilitatea recomandărilor.

	3.2.4.4 Asigurarea funcționării comisiei de certificare a instituțiilor gazdă a activității de voluntariat precum și a instrumentelor de lucru folosite în activitatea de voluntariat.	2018–2020	In limita resurselor disponibile		Centrul Național de Voluntariat MECC	Platforma pentru Cetățenie Activă	Nr organizațiilor acreditate, Nr carnetelor de voluntar; Nr. registrelor de evidență a voluntarilor; Nr registrelor de evidență a contractelor de voluntariat și a certificatelor nominale de voluntariat; Nr registrelor de evidență a carnetelor de voluntar.
--	--	-----------	----------------------------------	--	---	-----------------------------------	---

Obiectiv specific 3.3 Promovarea spiritului civic și a educației civice.

Activități	Acțiuni	Termen	Surse de finanțare MDL			Responsabili	Parteneri	Indicatori de progres	
			Bugetare						Alte surse
			2018	2019	2020				
3.3.1 Evaluarea curriculei școlare „Educația civică” și instruirea cadrelor didactice.	3.3.1.1 Elaborarea modificărilor la curricula școlară.	2018	In limita resurselor disponibile			MECC	Platforma pentru Cetățenie Activă CNTM	Curricula școlară modificată. Nr modificărilor recomandate și acceptate.	
	3.3.1.2 Instruirea anuală a profesorilor în domeniul educației pentru cetățenia democratică, participării	2018–2020	In limita resurselor disponibile			MECC	CNTM Fundația pentru Dezvoltare	Nr. și periodicitatea instruirilor desfășurate; Nr. și geografia persoanelor	

	publice, transparenței decizionale și a educației interculturale.								instruite; Rezultatele pre- și post- testare ale persoanelor instruite.
3.3.2 Elaborarea conceptului de dezvoltare a educației nonformale	3.3.2.1 Elaborarea Regulamentului de certificare a cunoștințelor dobândite în contextul nonformal și informal.	2018	50000	0	0		Cancelaria de Stat MECC	CNTM HelpAge International	Concept elaborat care stabilește cadrul de dezvoltare a educației nonformale;
3.3.3 Promovarea educației civice nonformale, inclusiv în rândul persoanelor cu oportunități reduse ¹	3.3.3.1 Promovarea și recunoașterea activităților de educație nonformală, inclusiv prin intermediul forumurilor.	2018–2020	140000	13000	130000		MECC	CNTM	Nr, periodicitatea și amploarea evenimentelor organizate; Nr, domeniul și geografia participanților; Varietatea promovării evenimentelor și actorilor implicați.
	3.3.3.2 Dezvoltarea unor secțiuni separate pe paginile web ale autorităților publice și organizațiilor societății civile privind oportunitățile de educație nonformală, inclusiv pentru persoanele cu oportunități reduse	2018–2020	In limita resurselor disponibile				APC APL	CNTM	Nr. paginilor web adaptate cu secțiune separata Nr, varietatea și geografia utilizatorilor, incl. persoanelor cu oportunități reduse;
	3.3.3.3 Instruirea anuală a profesorilor ciclului preuniversitar privind metodele și importanța educației nonformale și interculturale.	2018–2020	In limita resurselor disponibile				MECC	CNTM	Nr și geografia profesorilor instruiți; Nr orelor de instruire în domeniul educației non-formale și interculturale; Rezultatele pre- și

¹ Persoane cu oportunități reduse sunt: persoanele cu dezabilități, din mediul rural, minorități etc

								post- testare ale persoanelor instruite.	
	3.3.3.4 Desfășurarea anuală a săptămânii educației nonformale în școli.	2018-2020	17000	17000	16000		MECC	CNTM	Nr activităților desfășurate; Nr și geografia școlilor implicate; Nr elevilor implicați.
	3.3.3.5 Instruirea anuală a lucrătorilor de tineret și personalului de specialitate din domeniul culturii privind promovarea și recunoașterea competențelor dobândite în cadrul educației nonformale.	2018-2020	140000	13000 0	130000		MECC	CNTM	Nr, domeniul și geografia personalului instruit; Rezultatele pre- și post- testare ale persoanelor instruite.
3.3.4 Informarea și educarea spiritului civic și inițiativei civice la nivel comunitar.	3.3.4.1 Instruirea anuală reprezentanților APL privind conceptul democrației participative și a inițiativei civice.	2018-2020	In limita resurselor disponibile				Academi a de administrare publică	CALM CNTM	Nr, nivelul și geografia aleșilor locali și a funcționarilor publici locali instruiți; Rezultatele pre- și post- testare ale persoanelor instruite. Varietatea promovării evenimentelor de instruire;

	3.3.4.2 Instruirea reprezentanților comunității de către personalul de specialitate din bibliotecile publice.	2018-2020	200000	20000 0	200000		MECC	ABRM	Nr și varietatea reprezentanților comunității instruiți de către personalul bibliotecilor publice. Nr și geografia instruirilor organizate; Rezultatele pre- și post- testare ale persoanelor instruite; Variatatea promovării evenimentelor de instruire;
	3.3.4.3 Campanii anuale locale de informare și acțiuni ale APL privind promovarea spiritului civic comunitar.	2018-2020	In limita resurselor disponibile				APL Cancelaria de Stat	CALM CNTM	Nr și geografia campaniilor realizate; Nr persoanelor implicate; Nivelul de informare a comunităților din ariile de desfășurare a campaniilor locale.
	3.3.4.4 Realizarea a 3 forumuri naționale (regionale) a tinerilor activi comunitari.	2018-2020	100000	10000 0	100000	150000 0	MECC	CALM CNTM	Nr, varietatea și geografia participanților la forumuri; Nr forumurilor organizate; Efectele forumurilor organizate.
3.3.5 Crearea și consolidarea programelor de educație interculturală.	3.3.5.1 Crearea și implementarea programului de educație interculturală în centrele de tineret, centrele de creație și biblioteci.	2018-2020	60000	20000	20000		MECC	CNTM ABRM	Programul de educație interculturală elaborat și implementat; Nr centrelor de tineret, centrelor de creație și a bibliotecilor care au implementat programul elaborat.

	3.3.5.2 Realizarea campaniilor anuale de informare privind toleranța și nondiscriminarea la nivel central și local.	2018-2020	40000	40000	40000		Biroul Relații Interetnice MECC	CALM; CNTM.	Nr, periodicitatea și geografia campaniilor realizate; Nr și varietatea autorităților publice, OSC, mass media implicate.
	3.3.5.3 Promovarea patrimoniului Cultural istoric a dialogului intercultural prin acțiuni de popularizare pe teritoriul RM	2018-2020	100000	10000 0	100000	200.00 0	MECC APL	OSC	Periodicitatea, geografia și nr acțiunilor realizate; Nr voluntarilor implicați; Nr beneficiarilor
TOTAL	Resurse bugetare			Alte resurse		58 de acțiuni (59%) din totalul de 98 conțin sintagma <i>în limita resurselor disponibile</i> și nu pot fi cuantificate.			
	2018	2019	2020	2018-2020					
	4.104.0 00	2.277.0 00	2.276.0 00	5.614.0 00					
	8.657.000			5.614.0 00					
	14.271.000								

SINTEZA

amendamentelor și propunerilor la proiectul de lege privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020

(nr.404 din 22.12.2017)

Nr. d/o	Punctul din proiect	Autorul propunerii sau obiecției	Punctul din proiect supus modificării	Conținutul propunerii	Decizia finală asupra propunerii
1.	Art.1	Guvernul	Art. 1. – Se aprobă Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei, prezentate în anexe.	La proiectul de lege, se propune expunerea Art. 1 în următoarea redacție: „Art. 1. – Se aprobă: a) Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, conform anexei nr. 1; b) Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, conform anexei nr. 2.”	Se acceptă
2.	Art.2	Guvernul	Art. 2. – Guvernul, în cooperare cu organizațiile nonguvernamentale: - va prezenta Parlamentului anual, până la data de 31 martie,	Art.2 va avea următorul conținut: „Art. 2. – Guvernul, în cooperare cu organizațiile societății civile, va prezenta	Se acceptă

			raportul privind executarea prevederilor Planului de acțiuni și, respectiv, privind implementarea Strategiei.	anual Parlamentului, pînă la data de 31 martie, un raport privind implementarea strategiei și realizarea planului de acțiuni, indicate la art. 1.”	
3.	Art.4	Deputatul Tudor Deliu	Art. 4. – Comisia juridică, numiri și imunități va exercita controlul asupra executării prezentei legi.	Se propune următoarea redacție a Art.4: „Art. 4. – Comisia protecție socială, sănătate și familie exercită controlul asupra implementării prezentei legi.”	Se acceptă
4.	Strategia Anexa 1	Guvernul	Secțiunea 1: Contextul strategiei.	Secțiunea 1 propunem să fie intitulată astfel: <i>Analiza situației și definirea problemei,</i>	Se acceptă
5.	Strategia Anexa 1	Guvernul		La pct. 3.1, pentru asigurarea uniformizării terminologice, cuvintele „site-ul menționat” se vor substitui cu cuvintele „pagina web oficială menționată”.	Se acceptă

Valentina BULIGA

Președinta Comisiei